

فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی

۱۹۲. آثار اسلامی مکه و مدینه، رسول جعفریان، ۱۳۷۹،
ص ۳۱۲، وزیری.

به بررسی تاریخ مکه و مدینه و شناساندن بناها و اماکن و دیگر آثار
تاریخی این دو شهر می‌پردازد. انگیزه نویسنده، معرفی این آثار و
اماکن به زائران خانه خداست. کتاب دو بخش دارد:

۱. مکه مکرمه با سرفصل‌های جغرافیای جزیره العرب، مکه و کعبه پیش از اسلام،
تاریخ مکه در دوره اسلامی، کعبه و مسجد الحرام در دوره اسلامی، تاریخچه بنای
بخش‌های مسجد الحرام، مساجد مکه، مشاعر مقدسه و مساجد آنها، آثار مذهبی و
تاریخی مکه.

۲. مدینه منوره با سرفصل‌های یثرب در اسلام، مسجد النبی ﷺ، قسمت‌های داخلی
مسجد النبی، مساجد و اماکن متبرکه جنوب و غرب مدینه (قبا)، آثار تاریخی بقیع،
اماکن و آثار تاریخی جنگ احد.

در چاپ‌های جدید این کتاب بخشی با عنوان تصاویر در انتهای کتاب آمده است
این کتاب در سال ۱۳۸۷ با عنوان «مکه اور مدینه کی مقدس مقامات» به زبان
اردو و در سال ۱۳۹۶ با عنوان *MEKKE VE MEDİNE'DEKİ İSLAMI ESERLER*
به زبان ترکی استانبولی ترجمه و منتشر شده است

۱۹۳. آثار اسلامی مکه و مدینه، مرکز تحقیقات و آموزش حج، بی تا، ۳۵ ص، جیبی.

به معرفی وضعیت جغرافیایی و تاریخی شبه جزیره عربستان و اماکن
متعدد مکه و مدینه می‌پردازد. یکی از نهادهای معتبر حج به تهیه
این اثر همت گماشته است تا زائران با شناخت در این باره به ادای مناسک بپردازند.
خواننده با مطالعه این اثر، به ابعاد و مسائل مسجد الحرام، کعبه، ارکان کعبه، صفا و
مروه، غار حراء، شعب ابی طالب آگاه و با مکه و مسجد النبی، صُفّه، بقیع و مساجد مدینه
آشنا می‌شود. نقشه‌های فراوان این کتاب، به سودمندی‌اش می‌افزاید.

۱۹۴. آثار پیامبر ﷺ و زیارتگاه‌های اهل بیت ﷺ در سوریه، احمد خامه یار، ۱۳۹۳، ۳۹۶ ص، وزیری.

این کتاب حاصل بخشی از تحقیقات میدانی و کتابخانه‌ای نویسنده
درباره زیارتگاه‌های سوریه، در طول اقامت چندین ساله‌اش در این
کشور (در سال‌های پیش از آغاز بحران کنونی سوریه) است. در این پژوهش بیش
از ۱۰ اثر و مکان منسوب به رسول خدا ﷺ و حدود ۶۵ زیارتگاه منسوب به اهل
بیت آن حضرت معرفی و بررسی تفصیلی شده است. همچنین تعداد قابل توجهی
از زیارتگاه‌هایی که در گذر زمان از میان رفته، از لابه لای متون تاریخی استخراج و
معرفی شده است.

۱۹۵. آرامگاه عقيله بنی هاشم: پژوهشی تحلیلی - تاریخی /

ترجمه: مرقد العقيلة زينب عليها السلام فی میزان الدراسة والتحقيق

والتحليل، محمد حسنین السابقي، ترجمه حسين طه نيا،

۱۳۹۴، ۳۲۰ ص، وزیری

تحقیق و پژوهشی درباره محل دفن و زیارتگاه بانوی بزرگوار، حضرت زینب کبری عليها السلام، است. این موضوع در قرن اخیر، در نتیجه توجه روزافزون زائران مسلمان به زیارت دو مرقد منسوب به ایشان در حومه دمشق و قاهره، مورد توجه برخی از پژوهشگران بوده است. این تحقیق که برای نخستین بار در سال ۱۳۹۹ قمری منتشر شده است را شاید بتوان گسترده ترین پژوهش در این زمینه دانست.

۱۹۶. آشنایی با عربستان، عبدالله نصیری، ۱۳۸۶، ۷۲ ص،

پالتویی.

در بردارنده اطلاعاتی درباره کشور عربستان است. نویسنده می کوشد به اجمال همه بخش های این کشور را معرفی کند:

جغرافیای عربستان، اوضاع کشاورزی و اقتصادی، قوای سه گانه، مناسباتش با امریکا، اوضاع اجتماعی و به معرفی نهادهای عربستان و مناسبات جمهوری اسلامی ایران و عربستان پرداخته است.

۱۹۷. احد، ۱۳۸۱، ۲۴ ص، پالتویی.

أحد نام رشته ای از کوه های بزرگ و کوچک شمال مدینه است که دومین جنگ بزرگ میان مسلمانان و مشرکان (سال سوم هجری) کنار آن رخ داد. این کتاب که توسط مرکز تحقیقات حج تنظیم شده به شرح موقعیت این کوه و شهدای این جنگ و زیارت آنان می پردازد.

۱۹۸. اُحد در بستر تاریخ: پژوهشی در تاریخ، آثار، جنگ و تاریخ‌نگاری آن، سعود بن عبدالمحیی الصاعدی و یوسف بن مطر المحمدی، ترجمه سیدمرتضی حسینی کمال آبادی، ۱۳۹۷، ۱۳۶ ص، وزیری.

مؤلف در این اثر، درصدد نمایش تصویری از تاریخ و آثار موجود در اُحد و محل استقرار دو گروه مسلمانان و کفار در این جنگ، با تکیه بر یادداشت‌های تاریخی و تحقیقات میدانی است.

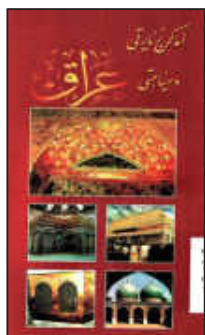
۱۹۹. اخبار مدینه: ترجمه خلاصة الوفاء بأخبار دار المصطفی، نورالدین سمهودی، ترجمه سیدکمال حاج سیدجوادی، ۱۳۷۶، ۵۹۷ ص، وزیری.

این اثر از کتاب‌های مهم و معتبر اهل سنت و مرجع نخست در مدینه‌شناسی و نزد علمای شیعه بسی مهم است. مؤلف، کتاب الوفا باخبار دار المصطفی را نخست در چهار جزء کلان نوشت، اما به انگیزه سهولت دسترس زائران و علاقه‌مندان به آن، خود چکیده‌ای از آن به صورت کتاب مستقلی با نام خلاصة الوفا باخبار دار المصطفی فراهم کرد. مطالب آمده در این گزیده چنینند: اسامی مدینه، فضیلت زیارت و فضل مسجد نبوی، اخبار ساکنان مدینه تا زمان ورود پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به آن شهر، معماری مسجد نبوی، مساجدی که پیامبر در آنها نماز خوانده، اسامی چاه‌ها، مساجدی که بین راه مکه در راه غزوات بود و پیامبر صلی الله علیه و آله در آنها نماز خواند و جغرافیای مدینه در هشت باب.

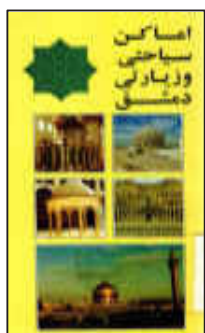
۲۰۰. از قم تا کربلا: سفر به عتبات عالیات؛ بررسی راه قم-قصر شیرین در دوره قاجار، سعیده سلطانی مقدم، ۱۳۹۳، ۱۸۷ص، رقعی

در گذشته راه‌ها و جاده‌های ارتباطی و تجاری، اهمیت فوق‌العاده‌ای داشت و از نظر سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اثر فراوانی بر مناطق واقع در این راه‌ها و مسیرها می‌گذاشت. تا چندی پیش مسیر قم - قصر شیرین که موضوع این کتاب است، از مهم‌ترین راه‌های ارتباطی در ایران و مسیر زمینی اصلی زائران عتبات عالیات و حجاج بیت‌الله الحرام به شمار می‌آمد؛ بنابراین کارکردهای مذهبی و فرهنگی ویژه‌ای داشت.

۲۰۱. اماکن زیارتی و سیاحتی عراق، محمدرضا قمی، ۱۳۷۹، ۹۶ص، پالتویی.

به بررسی اماکن زیارتی و زیارت‌گاه‌ها و سیاحت‌گاه‌های عراق می‌پردازد. نویسنده پس از مقدمه‌ای در هفت فصل، شهرهای زیارتی عراق را در چند بخش تعریف می‌کند: نجف اشرف، سپس کوفه، کاظمین، بغداد و سامرا. بخش دوم و آخرین قسمت کتاب درباره آثار باستانی عراق و برخی از تصاویر است.

۲۰۲. اماکن سیاحتی و زیارتی دمشق، اصغر قائدان، ۱۳۷۸، ۶۴ص، پالتویی.

تعریف اماکن زیارتی دمشق را در بردارد. دمشق، از کهن‌ترین شهرهای آباد جهان و مهم‌ترین پایتخت‌های تمدن قدیم به شمار می‌رود. از این‌رو، از ابنیه و آثار

تاریخی در خور اهمیتی برخوردار است که بخشی از آنها اماکن و آثار بازمانده از دوره اسلامی‌اند. کتاب گذرا و چکیده به تعریف این آثار از منظر زیارتی و سیاحتی می‌پردازد.

۲۰۳. با کاروان شام، حسین هاشمی نوربخ، ۱۳۸۹، ۲۴۰ص، وزیری.

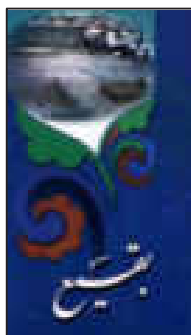
سرزمین شام و سوریه و اماکن زیارتی و تاریخی دمشق را معرفی می‌کند و درباره جایگاه زیارت، آداب مسافرت و احکام و مسائل شرعی سفر سخن می‌گوید؛ این اثر راهنمایی برای مسافران سرزمین سوریه است.

۲۰۴. بررسی تاریخی امیران شیعی حرمین شریفین از آغاز تا حکومت آل سعود، سید محمود سامانی، ۱۳۹۷، ۲۲۸ص، وزیری.

مؤلف در این کتاب، سیری اجمالی بر امارت امیران

شیعی در حرمین، از آغاز تا تسلط آل سعود بر حجاز داشته است. وی در همین راستا در چند بخش به این موضوع پرداخته که عبارت‌اند از: امیران شیعی مکه مکرمه از آغاز تا تشکیل امارت اشراف حسنی؛ امیران شیعی مکه از اشراف حسنی؛ امیران شیعی مدینه منوره از آغاز تا تشکیل امارت اشراف حسینی؛ امیران شیعی مدینه از اشراف حسینی.

۲۰۵. بقیع، تدوین معاونت آموزش و تحقیقات، ۱۳۷۹، ۳۶ص، پالتویی.

قبرستان بقیع، مزار مطهر چهار تن از پیشوایان معصوم و ائمه شیعه علیهم‌السلام و آرام‌گاه جمعی از صحابه و همسران و فرزندان

فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۹۷

پیامبر خدا ﷺ را در بردارد. از این رو، شیفتگان مقام ولایت پس از زیارت پیامبر ﷺ برای زیارت پیشوایان خویش به سوی بقیع می‌شتابند. این کتاب به انگیزه آشنایی زائران بیت‌الله الحرام با دفن‌شدگان در بقیع، چکیده‌ای از زندگی‌نامه و خدمات آنان را گزارش می‌کند.

این کتاب با عنوان Bâki به ترکی استانبولی ترجمه شده است

همچنین به زبان عربی با عنوان «البقیع» در قطع پالتویی منتشر شده است

۲۰۶. بقیع الغرقد فی دراسة شاملة، محمدامین پورامینی،

۱۴۲۸ق / ۱۳۸۶، ۴۸۰ ص، وزیری.

به بررسی تاریخ بقیع و شخصیت‌شناسی افراد مهم مدفون در آن می‌پردازد. از دید نویسنده، هر جامعه‌ای در حفظ آثار و تمدن

گذشتگان خود حساس است و چنانچه این آثار و تمدن به عقاید و مذهب آنان مرتبط باشد، سعی آنان در نگهداری آنها فزونی می‌گیرد. بقیع نیز از مکان‌های یادآور تاریخ و تمدن اسلامی است. عنوان‌های فصول ده‌گانه کتاب چنینند: بقیع در لغت و موارد استعمال این واژه؛ تاریخ بقیع؛ پیامبر ﷺ و بقیع، اهل بیت؛ و بقیع؛ صحابه و بقیع؛ قبور مشاهیر بقیع، امامان بقیع؛ برخی از مدفونین بقیع؛ در بقیع چه چیزی وجود دارد؛ حوادث بقیع؛ بقیع در شعر؛ آلبوم بقیع.

این کتاب با عنوان «بقیع در بستر تاریخ» به زبان فارسی ترجمه شده است

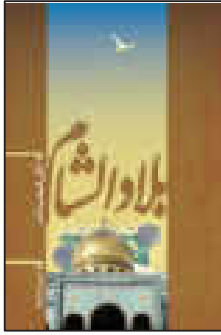

۲۰۷. بقیع در بستر تاریخ: ترجمه کتاب بقیع الغرقد،

محمدامین پورامینی، ترجمه حسن سجادی پور، ۱۳۹۳،

۳۵۲ ص، وزیری

این کتاب ترجمه فارسی «بقیع الغرقد فی دراسة شاملة» است

۲۰۸. بلاد الشام ارض المقدسات، ایوب حائری، ۱۳۸۹ ش / ۱۴۳۱ ق، ۱۱۵ ص، رقی.

به بررسی اماکن زیارتی سوریه می پردازد. نویسنده نخست مرقد و مقام حضرت زینب کبری علیها السلام را تعریف می کند و در فصول بعدی به این موضوعات می پردازد: آثار تاریخی شهر دمشق، مزارات در حومه دمشق، آثار مذهبی در شهرهای حمص، حلب، الرقه و بصری.

۲۰۹. پیدایش و گسترش تشیع، رمضان محمدی، ۱۳۹۵، ۲۵۲ ص، وزیری.

در این کتاب، مهم ترین فرقه های شیعه و همچنین اصول و مبانی اعتقادی و اندیشه سیاسی شیعه بررسی و تحلیل شده است. مرور اجمالی بر وقایع پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله، خاستگاه تاریخی تشیع و اقوال مختلف درباره پیدایی آن و همچنین نقد و بررسی این اقوال، از دیگر موضوعات مورد بحث در این پژوهش است. نویسنده، نیم نگاهی به نقش حضرت فاطمه زهرا علیها السلام در تبیین و ترسیم خطوط کلی شیعه، با مروری کوتاه بر خطبه ها و کلمات باقی مانده از آن حضرت نیز داشته است.

۲۱۰. تاریخ اسلام از وفات پیامبر صلی الله علیه و آله تا سقوط بنی امیه، علی اکبر رضایی، ۱۳۹۲، ۲۱۶ ص، وزیری.

مطالعه و بررسی وقایع تاریخی در دوره پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله تا پایان دوره بنی امیه موضوع این کتاب است. این کتاب که به عنوان منبع درسی برای دانشجویان طراحی شده است، می تواند دانشجو را در بازشناسی دقیق

فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۹۹

حوادث، خطوط فکری و اعتقادی رهبران و عوامل تاریخ‌ساز آن دوره و نیز شناخت علایق، توانمندی‌ها و فرهنگ مردم آن سامان یاری رساند و عبرت‌هایی را در اختیار وی قرار دهد. مطالب کتاب در سه بخش سامان یافته است. در بخش نخست، طی دو فصل گذری اجمالی بر زندگی پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله شده و ماجرای سقیفه به تفصیل بررسی شده است. بخش دوم که مشتمل بر پنج فصل است، دوره خلافت ابوبکر، عمر، عثمان، امیرالمومنین علیه السلام، امام حسن علیه السلام و امام حسین علیه السلام را تبیین و تحلیل کرده است. بخش سوم آن نیز که چهار فصل دارد، به بررسی و تحلیل وقایع دوره خلافت معاویه، یزید و خلفای مروانی و نیز علل و عوامل سقوط آنان پرداخته است.

۲۱۱. تاریخ حرم ائمه بقیع علیهم السلام و آثار دیگر در مدینه منوره،

محمدصادق نجمی، چاپ سوم، ۱۳۸۴، ۳۷۵ص، وزیری.

به معرفی قبرستان بقیع و بررسی تاریخی نقش وهابیان در تخریب حرم بقیع می‌پردازد. نظری بر عقاید وهابیان و آرای آنها، فتوای

فقه‌های وهابی، تحریم زیارت حرم انبیا و امامان علیهم السلام توسط وهابیان، از بخش‌های مقدماتی کتابند. مطالبی درباره تاریخ حرم ائمه بقیع علیهم السلام، نظرات فقه‌های مسلمان در این باره و پاسخ علمای مسلمان به وهابیان، جای قبر حضرت فاطمه علیه السلام از دید علمای اهل سنت، بیت الاحزان و...، چگونگی شهادت حمزه علیه السلام، جنگ احد، برخورد پیامبر و صحابه با شهادت حمزه از دیگر مطالب کتاب به شمار می‌روند.

۲۱۲. تاریخ گسترش تشیع در ری، رسول جعفریان،

۱۳۷۱، ۱۲۶ص، رقعی.

تحول مذهبی مردمان شهر «ری» آرام آرام در درازنای هفت قرن

محقق شد. این تحول از ناصبی گری آغاز شد و به تشیع امامی پایان یافت. توجه به تقابل بنیادین این دو نگرش و در نظر آوردن اینکه عوامل درونی و علل طبیعی داشته است، در بررسی این تحولات مذهبی به کار می آید. در این نوشتار، برپایه آنها، تحولات مذهبی گسترش تشیع و دلایل و علل آن و تلاش های فرهنگی شیعیان ری را در ادوار مختلف تاریخی بر می رسد.

۲۱۳. تاریخ مدینه منوره، عمر بن شبه نمیری (۱۷۲) -

۲۶۲ق)، ترجمه حسین صابری، ۱۳۸۰، ۶۷۶ص، وزیری.

این نوشتار، ترجمه بخش نخست اخبار المدينة المنورة است.

مؤلف در این بخ، وضع مدینه را در روزگار پیامبر ﷺ بر می رسد و

به پاره ای از رخدادها و آثار این دوره می پردازد.

۲۱۴. تاریخ مکه از آغاز تا پایان دولت شرفای مکه

(۱۳۴۴ق)، احمد السباعی، ترجمه رسول جعفریان، ۱۳۸۵،

۸۳۹ص، وزیری.

به بررسی ویژگی های تاریخی، سیاسی، تمدنی، اجتماعی و

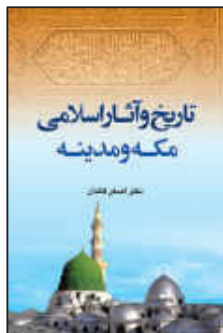
فرهنگی مکه مکرمه می پردازد. این اثر برای همه علاقمندان به برخورداری از نگاه

جامع به این شهر نوشته شده است. محدوده زمانی کتاب، تاریخ مکه را از دورترین

ادوار تاریخی اش تا پایان حکومت اشراف و ورود وهابیان بدان جا (آغاز دهه پنجم

قرن چهاردهم هجری) دربر می گیرد.

فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۱۰۱

۲۱۵. تاریخ و آثار اسلامی مکه مکرمه و مدینه منوره با تجدید نظر و اضافات، اصغر قائدان، چاپ نهم، ۱۳۸۷، ۴۱۶ ص، وزیری.

به بررسی تحولات تاریخی اماکن مذهبی - باستانی مکه و مدینه

می‌پردازد و برپایه منابع تاریخی قرون نخست اسلامی و پژوهش‌های متأخر و جدید، سیر تاریخی آثار و اماکن مقدس مکه و مدینه را از آغاز تا کنون در دو بخش برمی‌رسد: ۱. تاریخ و آثار اسلامی مکه مکرمه؛ ۲. تاریخ و آثار اسلامی مدینه منوره. این کتاب هم‌چنین به‌همت انتشارات دارالنبلاء بیروت با عنوان تاریخ آثار مکه والمدینه به عربی ترجمه شده است.

۲۱۶. تاریخ و اماکن زیارتی و سیاحتی سوریه، اصغر قائدان، ۱۳۸۰، ۳۸۹ ص، وزیری.

به بررسی ویژگی‌های مختلف زیارت‌گاه‌ها و اماکن متبرک سوریه

می‌پردازد. نویسنده برای آشنایی ایرانیان و زائران مرقد حضرت زینب علیها السلام با اوضاع تاریخی و جغرافیایی این کشور، در دو بخش گزارش‌هایی عرضه کرده است: ۱. تاریخ و اماکن زیارتی و سیاحتی استان دمشق؛ اوضاع جغرافیایی، مقابر زیارتی و تاریخی، مساجد و مدارس و دارالقرآن‌های تاریخی؛ ۲. تاریخ و اماکن دیگر استان‌های سوریه: حلب، صفین، حمص، حماة و سویدا.

۲۱۷. تاریخچه آستان مطهر امام علی علیه السلام، صلاح مهدی فرطوسی، ترجمه حسین طه‌نیا، ۱۳۹۳، ۵۰۰ ص، وزیری.

در این کتاب جریان پیدایش مدفن شریف امام علی علیه السلام و روند

توسعه و بازسازی آستان مقدس ایشان تا دوره نادرشاه افشار، به تفصیل و بر اساس

منابع تاریخی بررسی شده است. عناوین فصول کتاب عبارتند از: پیدایش شهر نجف و نام های آن؛ مکان قبر امام علی علیه السلام و زیارت آن؛ قبر امام علی علیه السلام در زمان خلفای عباسی؛ بناهای قبر اما علی علیه السلام؛ بنای کنونی ضریح مطهر امام علی علیه السلام.

۲۱۸. تراث کربلاء، سلمان هادی آل طعمة، ۱۳۹۳،

۵۰۴ص، وزیری.

کتابی است که در یازده فصل به معرفی کربلای معلای ابعاد مختلف می پردازد. نویسنده کتاب آقای سلمان هادی آل طعمه وابسته به یکی از خاندان های قدیمی وریشه دار کربلاست که در سال ۱۳۸۳ قمری (حدوداً ۱۳۴۲ شمسی) این کتاب را به زبان عربی تدوین کرده است.

این کتاب در حقیقت دایرة المعارفی کوچک درباره تاریخ علمی و فرهنگی کربلای معلای محسوب می شود حاوی تصویرهای کمتر دیده شده و قدیمی متعددی درباره کربلاست.

۲۱۹. تحفة الکرام فی تاریخ مکه و بیت الله الحرام،

سید محمدمهدی بحر العلوم (۱۱۵۵ - ۱۲۱۲ق)، پژوهش

سید محمد جواد جلالی و خالد غفوری، ۱۴۲۵ق، ۳۴۴ص،

وزیری، عربی.

به بررسی تاریخ کعبه و دیگر مشاهد مشرفه مکه می پردازد. نویسنده با بهره گرفتن از منابع روایی و تاریخی نخست تاریخ بنای کعبه را در عهد آدم علیه السلام و تجدید بنای آن در عهد ابراهیم علیه السلام گزارش می کند. دیگر تحولات این بنای مقدس در عهد عمالقه، قصی، قری، عبدالله بن زبیر و حجاج بن یوسف از دیگر مباحث کتاب است. مؤلف همچنین در قالب مباحث تاریخی دیگر به حجرالاسود، درب کعبه، حجر اسماعیل، مقام ابراهیم، زمزم، مسجد الحرام، صفا، مروه، حطیم و

فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۱۰۳

رکن یمانی پرداخته است. برخی از روی داده‌ها و حوادث تاریخی مکه نیز در این اثر دیده می‌شود. دیگر مشاهد مکه مانند منا، مزدلفه، عرفات، قرن‌المنازل و مکان‌هایی که پیامبر در آنها نماز خوانده است، از محورهای مباحث این کتاب به شمار می‌روند. مؤلف هم‌چنین برخی از احکام حج و مناسک را بازگو کرده و در پایان به جهت قبله، زندگانی پیامبر ﷺ، ایمان پدران پیامبر ﷺ و عمر دنیا پرداخته است. محققان در مقدمه کتاب، بخشی از زندگانی و حیات فکری بحر العلوم را بازگو کرده‌اند.

۲۲۰. تخریب و بازسازی بقیع به روایت اسناد، سیدعلی قاضی عسکر، ۱۳۸۵، ۱۶۸ ص، پالتویی.

برپایه سندهای معتبر به بررسی وضع گذشته و حال قبرستان بقیع می‌پردازد. نخست شرح حال مختصری از دفن‌شدگان معروف در بقیع عرضه کرده؛ سپس به تاریخ تخریب بقیع و بُقاع متبرکه مدینه و مکه پرداخته و اسناد تاریخی را در این باره گزارش کرده است. گزارش نویسنده برپایه واکنش‌های افراد و نهادهای مختلف به تخریب بقیع استوار است.

این کتاب با عنوان «بقیع کی تخریب اور تعمیر نو دستاویزات کی روشنی میں» به اردو ترجمه و منتشر شده است

و همچنین به زبان ترکی استانبولی با عنوان زیر منتشر شده است

BELGELERİN DİLİYLE BAKİ’NİN TAHRİBİ VE YENİDEN İNŞA EDİLMESİ

و به زبان عربی با عنوان «تخریب البقیع و اعمارها بالوثائق والمستندات» منتشر شده است

۲۲۱. تخریب البقیع و اعمارها بالوثائق والمستندات،

سیدعلی قاضی عسکر، ۱۳۹۲، ۱۳۵ ص، رقی.

این کتاب ترجمه عربی «تخریب و بازسازی بقیع به روایت اسناد» است

۲۲۲. ترجمه تاریخ کربلا و حائر الحسین علیه السلام، عبدالجواد

کلیددار، ترجمه مسلم صاحبی، ۱۳۸۹، ۳۷۵ ص، وزیری.

این کتاب نوشته مرحوم دکتر سید عبدالجواد کلیددار آل طعمه در سال ۱۳۶۸ ش است که در آن اطلاعات کاملی درباره تاریخ شهر

کربلا و آثار دینی آن و فتنه‌ها و محنت‌های رخ داده در آن و کارهای زمام‌داران دین اسلام و بزرگان آن برای آبادانی‌اش عرضه می‌کند. این کتاب بررسی جامعی درباره «حائر حسینی»، به شمار می‌رود. در پاسخ به اینکه حائر نام چه مکانی است، آرا و نظریه‌های متفاوتی بیان شده است که فصل‌های این کتاب، آنها را در بردارد.

۲۲۳. تعمیر و توسعه مسجد شریف نبوی در طول تاریخ،

محمد حسن عبدالقادر الانصاری، ترجمه عبدالمحمد آیتی،

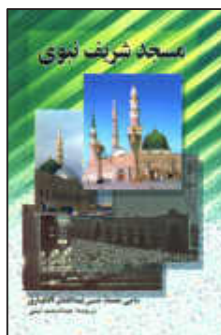
۱۳۷۸، ۲۲۳ ص، وزیری.

به بررسی تفصیلی تاریخ تعمیر و توسعه مسجد شریف نبوی و

اجزای آن در گذر ادوار اسلامی می‌پردازد. مؤلف با استناد به متون تاریخی و روایی، این گزارش را عرضه کرده است. زبان اصلی کتاب عربی است و مهم‌ترین موضوعات کتاب چنینند: نیروها و عوامل اقلیمی مؤثر در بنای مسجد نبوی، ویژگی‌های جغرافیایی و تاریخی مدینه منوره، مدینه از عصر جاهلی تا دوران عثمانی، فضیلت

فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۱۰۵

مسجد نبوی و مدینه و مردم آن، هجرت پیامبر ﷺ به مدینه، اقدامات پیامبر ﷺ در بنای مسجد نبوی و اجزای آن، حجره و روضه شریف نبوی، حجره همسران پیامبر ﷺ، شرح مکان صفه، گزارش تاریخ تعمیر و توسعه مسجد نبوی و محراب‌ها و ستون‌ها و درها و مناره‌ها و منبرهای آن از قرن یازدهم هجری تا زمان حاضر. این کتاب توسط آقای رضا مختاری با عنوان «مسجد شریف نبوی» تلخیص شده است

۲۲۴. مسجد شریف نبوی، ترجمه عبدالمحمد آیتی، تلخیص رضا مختاری، ۱۳۷۹، ۲۱۵ ص، جیبی.

این گزیده در شش فصل سامان یافته است: نیروها و عوامل مؤثر در بنای مسجد؛ نخستین مرحله بنای مسجد؛ تحولات مسجد طی سال‌های ۱۱-۱۳۴۴ قمری؛ تحولات مسجد در دولت سعودی؛ تحولات مسجد در عهد ملک فهد.

۲۲۵. جغرافیای تاریخی مسیر امام علی (ع) به صفین، احمد خامه‌یار، ۱۳۹۴، ۱۵۲ ص، رقعی

موضوع این کتاب، بازشناسی مسیر لشکر امیر مؤمنان علی (ع) از کوفه تا صفین، و مسیر بازگشت آن حضرت و منزلگاه‌های ایشان در طول این مسیرها، و نیز بازشناسی محل دقیق و موقعیت جغرافیایی کنونی منطقه صفین است. داده‌ها و یافته‌های ارائه شده در قالب این کتاب، از یک سو مبتنی بر پژوهش کتابخانه‌ای و مستند به منابع تاریخی و جغرافیایی کهن و دست اول بوده؛ و از سوی دیگر مبتنی بر تحقیقات میدانی گسترده نگارنده این سطور بوده است که از بخش قابل توجهی از این مسیر، عمدتاً در خاک سوریه و نیز در مناطقی از خاک عراق، بازدید کرده است.

۲۲۶. جغرافیای عربستان سعودی و اماکن حرمین شریفین، محمد احمدی، ۱۳۸۸، ۲۱۱ص، رقعی.

به بررسی متغیرهای جغرافیایی عربستان همچون آب و هوا، مختصات شهری، تقسیمات کشوری و عتبات دینی و محل‌های حرم الهی و حرم نبوی می‌پردازد.

۲۲۷. الحج عبّر الحضارات والأمم: دراسة مقارنة بين الحج في الإسلام وطقوس الديانات الأخرى، ماجده آل مرتضى مؤمن، با همکاری محسن اسدی، ۱۴۲۲ق/۱۳۸۰، ۲۸۸ ص، وزیری.

در ده فصل به بررسی مقایسه‌ای حج در اسلام و حج در فرهنگ‌ها، ملت‌ها و دیگر ادیان در گذر تاریخ می‌پردازد: معنا و مفهوم و مقصود حج؛ تاریخ حج؛ ابراهیم خلیل نخستین آموزگار حج؛ حج در دیانت یهود؛ حج در آیین مسیح؛ قدس در تاریخ انبیا؛ حج در اسلام؛ اهمیت و افضلیت حج در اسلام؛ حج در نگرش و تطبیق مشترکات و اختلافات؛ حج آسمانی.

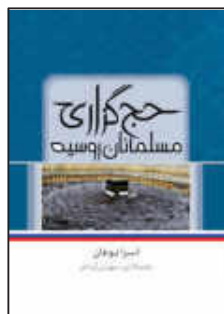
۲۲۸. حجاز در صدر اسلام، صالح احمد العلی، ترجمه عبدالمحمد آیتی، ۱۳۷۵، ۶۰۸ص، وزیری.

حجاز در تاریخ اسلام و دولت اسلامی، جایگاه ویژه‌ای دارد. کوشش‌های بسیاری در شناساندن سرزمین حجاز صورت گرفته و

تألیفات گوناگونی در قالب سیره و انساب و تراجم و سفرنامه و... پدید آمده است. این کتاب نیز اثری محققانه و کم نظیر در این باره به شمار می‌رود که مؤلف آن، کوشیده است که به منابع کهن تاریخی پای‌بند باشد. بنابراین، بیشتر منابع او از آثار پیش از

فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۱۰۷

قرن چهارمند. این کتاب در شانزده فصل، به موضوعاتی مانند حدود حجاز و راه‌های آن، آداب و رسوم مردم حجاز، نظام اداری آن سرزمین و... می‌پردازد.

۲۲۹. حج‌گزاری مسلمانان روسیه، اسرا دوغان، ۱۳۹۲، ۶۹۱ص، وزیری.

این کتاب، مجموعه‌ای است که با رویکردی پژوهشی - تحلیلی به حج‌گزاری مسلمانان روسی در دوره‌های مختلف تاریخ،

می‌پردازد. مطالب این کتاب در پنج فصل با این عناوین تنظیم شده است: فصل اول: سفرنامه‌های حجاج مسلمان ماوراءالنهر و ترکستان؛ فصل دوم: گزارش‌ها و سفرنامه‌های منتخب از اتباع مسلمانان توسط دولت روسیه؛ فصل سوم: گزارش‌ها و سفرنامه‌های منتخب از اتباع غیر مسلمان توسط دولت روسیه؛ فصل چهارم: سفرنامه‌هایی که توسط خود مسلمانان به صورت شخصی نوشته شده؛ فصل پنجم: پیوستها (شامل حج‌نامه‌های تاتارهای قازان، استانبول در حج‌نامه‌های تاتاری زبان و نگاهی به پیشینه حج‌گزاری قزاق‌ها).

۲۳۰. خانه‌های همسران پیامبر ﷺ: ترجمه گزیده الحجرات الشریفة سیرة و تاریخاً، صفوان عدنان داوودی، ترجمه حسین طاهانیا، ۱۳۹۷، ۱۱۸ص، وزیری.

معرفی حجره‌های همسران پیامبر ﷺ، جایگاه و احترام

این اتاق‌ها نزد مسلمانان و بیان رویدادهای مرتبط با آنها و همچنین چگونگی رفتار آن حضرت با همسرانشان، از موضوعات این کتاب است. مؤلف در این زمینه، اخبار و روایات بسیاری را گرد آورده است.

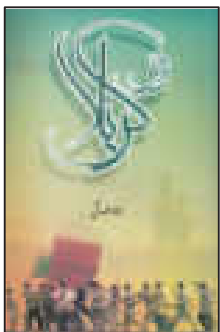
۲۳۱. خیبر: شهری که فتح آن به دست علی (علیه السلام) پیامبر (صلی الله علیه و آله)
 را خرسند کرد، عبدالرحمن الطیب الانصاری، ترجمه سید
 مرتضی حسینی فاضل، ۱۳۹۲، ۱۲۸ ص، رقعی.

ترجمه کتاب خیبر، الفتح الذی سرّ به النبی (صلی الله علیه و آله) تألیف عبدالرحمن
 الطیب الانصاری است. نویسنده با رعایت ترتیب زمانی و پیشینه تاریخی، خیبر را به
 سبک پژوهش تاریخی بررسی کرده است. همچنین با بررسی نقش خیبر در دوره‌های
 گوناگون، اهمیت آن را در دوره‌های اسلامی نیز بیان کرده است.

۲۳۲. رقابت عباسیان و فاطمیان در سیادت بر حرمین
 شریفین (قرن پنجم و ششم هجری)، سلیمان الخرابشه،
 ترجمه رسول جعفریان، ۱۳۸۵، ۱۴۴ ص، رقعی.

به بررسی تاریخی مدیریت حرم، مسجد و روضه شریفه
 رسول اکرم (صلی الله علیه و آله) در مدینه و رقابت عباسیان و فاطمیان بر سر این مدیریت‌ها می‌پردازد.
 این اثر، ترجمه التنافس السلجوقی - الفاطمی علی بلاد الحجاز و امرة الحج (اردن:
 جامعة اليرموک، ۱۹۹۹م) است. نویسنده در پی بیان تلاش‌های دو دولت عباسی و
 فاطمی برای گستر، نفوذ و تثبیت سیادت خود در حرمین شریفین، به توضیح استفاده
 ابزاری هریک از آنها از مکه و مدینه و مزایای معنوی و سیاسی آنها می‌پردازد.

۲۳۳. زائر کربلا، جواد محدثی، ۱۳۸۷، ۵۹ ص، پالتویی.
 به بررسی گذرا درباره زیارت و آثار آن و آشنایی اجمالی با حرم‌ها
 و زیارت‌گاه‌ها و اماکن تاریخی سرزمین عراق می‌پردازد. این کتاب
 کوتاه زبانی همه فهم دارد.

فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۱۰۹

۲۳۴. زمزم، محمدتقی رهبر، ۱۳۸۲، ۱۷۹ ص، پالتویی.

به بررسی تاریخ تحولات چشمه زمزم و آسیب‌ها، گسترش و بازسازی آن می‌پردازد. نویسنده در پی پاسخ‌گویی به این پرسش‌هاست: در گستره زمان چه تحولاتی بر زمزم گذشته است؟ آیا آنچه امروزه به

نام آب زمزم در مکه عرضه می‌شود، برآمده از همان چشمه اسماعیل است یا منابع دیگری آن را تقویت می‌کند؟ روایات و متون تاریخی، مستند نخست نویسنده است، اما با استفاده از منابع عرفانی و اخلاقی به عرضه نکته‌های خواندنی درباره زمزم در چند فصل می‌پردازد. این نوشتار پیشتر به صورت پنج مقاله در فصل‌نامه میقات حج منتشر شده است.

۲۳۵. زیارتگاه‌های عراق: معرفی زیارتگاه‌های مشهور در کشور عراق، محمدمهدی فقیه بحر العلوم و احمد خامه‌یار، ۱۳۹۵، ۲ جلد، وزیری.

در این پژوه، تلاش شده تا همه زیارتگاه‌هایی که در منابع در دسترس به آنها اشاره شده است، بررسی شود. در بررسی هر زیارتگاه، آدرس، شرح حال صاحب زیارتگاه، بررسی اعتبار و سند زیارتگاه، تاریخچه و توصیف معماری آن، بیان شده است.

این مجموعه به معرفی ۴۴۰ زیارتگاه و مکان مقدس در ۱۸ استان عراق پرداخته است. در جلد اول که اختصاص به زیارتگاه‌های چهار استان نجف، کربلا، بغداد و صلاح الدین دارد، ۱۸۴ زیارتگاه و در جلد دوم، ۲۵۶ مزار دیگر که در استان‌های اربیل، انبار، بابل، بصره، دهوک، دیالی، دیوانیه، ذی قار، سلیمانیه، کرکوک، مثنی، میسان، نینوا و واسط قرار دارند، معرفی شده است.

گفتنی است در انتهای هر جلد تصاویری از بقاع متبرکه آمده است و در مجموع ۴۳۳ تصویر در دو جلد کتاب منتشر شده است.

۲۳۶. ساختمان حرم نبوی، مدینه منوره، سلمی سمر
دملوجی، ترجمه محمدرضا مروارید و بنیاد پژوهش های
اسلامی، ۱۳۷۷، ۶۳ص، رقعی.

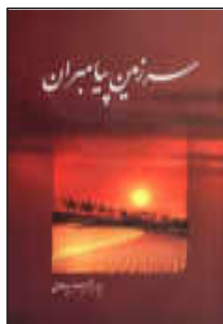
به معرفی ابعاد ساختمان حرم و مسجد نبوی در مدینه می پردازد. این کتاب برپایه اسناد و مدارک معماری، عملیات گسترده نوسازی حرم شریف نبوی و طرح بزرگ و پیشرفته توسعه این مسجد باشکوه و بافت شهری پیرامون آن را گزارش می کند. عملیات توسعه حرم، تنها به معنای ساختن تأسیساتی جدید در کنار آن مسجد کهن نیست، بلکه نوسازی فراگیر مسجد قدیم نیز در چارچوب طرح و برنامه آن قرار می گیرد و بدین ترتیب، مسجد نبوی به بزرگ ترین مسجد جهان بدل می شود. نویسنده در بخش اول به صورتی گزیده، تحولات تاریخی مسجد النبی را در عهد پیامبر ﷺ، خلفای نخستین، امویان، عباسیان، مملوکیان، عثمانی و سعودی شرح می دهد و در بخش دوم به آموزه ها و عناصر طرح توسعه جدید، طرح معماری و زیبایی های هنری و اطراف مسجد می پردازد. حجم کم و تصاویر فراوان و زیبای این اثر، از ویژگی های آن است.

۲۳۷. ساختمان مسجد الحرام مکه مکرمه، سلمی سمر
دملوجی، ترجمه محمدرضا مروارید، ۱۳۷۷، ۶۳ص، رقعی.
 به معرفی ابعاد ساختمان مسجد الحرام در مکه مکرمه می پردازد. این کتاب دو بخش دارد: بخش نخست به تحولات تاریخی مسجد

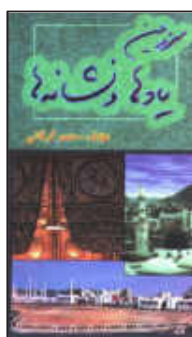
فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۱۱۱

الحرام در دوره های اموی، عباسی، عثمانی و سعودی و بخش دوم به طرح توسعه جدید مسجد و ویژگی های مهندسی و معماری و شهرسازی و عمرانی این طرح و تعریف و نقد ویژگی های مختلف آن می پردازد.

۲۳۸. سرزمین پیامبران، سیدابراهیم سیدعلوی، ۱۳۸۵، ۲۶۴ ص، رقی.

با استناد به منابع معتبر تاریخی و بر اساس اطلاعات جدید به بررسی سرزمین شام به ویژه سوریه کنونی می پردازد. نویسنده با اشاره به تاریخچه شام، شرح حال کوتاهی از زندگانی پیامبران و برخی از دانشمندان بزرگان دیگر این سرزمین عرضه می کند. عنوان های دوازده فصل کتاب چنین است: سرزمین شام، جمهوری عربی سوریه، ساختار اعتقادی، دمشق، حلب، بیت المقدس، دیگر آثار تاریخی شام، زینبیه، مرج عذرا، شام و پیامبران، بزرگانی از دانشمندان مسلمان در شام و شام و شاهان اموی و مروانی.

۲۳۹. سرزمین یادها و نشانه ها، محمد فرقانی، چاپ پانزدهم، ۱۳۸۶، ۱۹۱ ص، پالتویی.

جنگی از احکام، مسائل و اطلاعات مختصری درباره مناسک حج و عمره است. نخست از اهمیت و فضیلت و آداب سفر حج سخن می گوید؛ سپس سرگذشت سرزمین مکه و داستان زندگی ابراهیم و اسماعیل و نیاکان پیامبر ﷺ و تاریخ کعبه را یاد می کند. بخش های گوناگون کعبه و مسجد الحرام و احکام هر یک از آنها و مسائل مربوط به احرام و طواف، تاریخ مدینه و اماکن مذهبی و مساجد این شهر و اهمیت آن در تاریخ اسلام، موضوع های دیگر این کتاب است.

۲۴۰. سیری در اماکن سرزمین وحی، علی اکبر حسنی،
۱۳۷۱، ۱۳۶ ص، رقعی.

به بررسی ویژگی های کشور عربستان و مسائل حج و مواقف و
مشاهد مشرفه و اماکن متبرکه می پردازد. کتاب دو بخش دارد:

بخش اول درباره مدینه و بخش دوم درباره مکه است. سخن از مدینه را با نگاهی گذرا
به جغرافیای آن و بررسی کوه های معروف مدینه آغاز می کند؛ آن گاه نام های مدینه
را برمی رسد. عظمت این دیار، فضیلت و شرافت مدینه و امتیازهای دیگر آن نیز در
این بخش گزارش شده است. سپس از مسجد النبی و چگونگی شکل گیری آن بحث
می کند و از تحولات و توسعه آن در گذرگاه تاریخ گزارش می دهد. بخش دوم کتاب
(درباره مکه) با عنوان «آشنایی مختصری با تاریخ شبه جزیره عربستان» آغاز می شود
و آن را با اشاره ای به جدّه و میقات ها پی می گیرد. آن گاه به خود شهر مکه، نام ها و
اماکن معنوی - تاریخی آن می پردازد. این فصل با گزارش تفصیلی مسجد الحرام آغاز
می شود و با توضیح و تبیین چگونگی ساختمان آن پایان می یابد.

۲۴۱. سیمای کاظمین: آرام دجله، حسن ایدرم، با همکاری
معاونت پژوهشی سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۷، ۱۶۷ ص،
رقعی.

در بردارنده معرفی تاریخ جغرافیایی کاظمین است. نویسنده در پنج

فصل اطلاعات سودمندی در این باره به زائران بارگاه امامین جوادین عرضه می کند.
عنوان های این بخش های پنج گانه چنینند: کاظمین آرام دجله؛ کاظمین در نگاره
زمان؛ کاظمین در چشمان یک زائر؛ کاظمین در گستره دین؛ کاظمین از حماسه تا
سالهای فروغ.

۲۴۲. سیمای کربلا: حریم حریت، محمد صحتی سردرودی،

۱۳۸۷، ۱۴۴ ص، پالتویی.

مطالبی درباره تاریخ شهر کربلا، آستان مقدس امام حسین علیه السلام و

اماکن تاریخی و زیارتی این شهر در بردارد. کربلا در مذهب شیعه نماد مظلومیت است و دو گروه حق و باطل در این مکان به مصاف هم رفتند. از این رو، موجب عبرت آموزی است. موضوعات دیگری نیز در کتاب بیان شده اند: فلسفه زیارت، فضائل و آداب زیارت امام حسین علیه السلام، آداب زیارت حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام، آثار معنوی زیارت، تأثیر اجتماعی زیارت.

۲۴۳. شام سرزمین خاطره ها، مهدی پیشوایی، ۱۳۶۹،

۲۳۱ ص، وزیری.

به بررسی ویژگی های گوناگون اماکن متبرکه شامات می پردازد و برای آگاهی بخشی به راهنمایان و روحانیان کاروان ها در قالب این مباحث فراهم آمده است: معرفی سرزمین شام؛ شام در مسیر تاریخ؛ پیدایش تصویر؛ جنگ شش روزه اعراب و اسرائیل؛ آثار تربیتی زیارت و معرفی مزارهای بزرگانی چون سر یحیای شهید، بلال بن رباح، عبدالله بن جعفر، ام سلمه، ام حبیبه، اسماء همسر جعفر طیار، ام کلثوم، حضرت سکینه، حضرت رقیه، عبدالله فرزند حضرت امام زین العابدین علیه السلام، فضّه و محل سرهای شهدای کربلا.

۲۴۴. شام سرزمین خاطره ها، اماکن زیارتی سوریه به

روایت تصویر، کمال الدین شاهرخ، ۱۳۸۵، ۱۵۶ ص.

عنوان های دیگر: الشام ارض الذکریات؛ اماکن زیارتی سوریه به

روایت تصویر. به بررسی مسائل و ویژگی‌های زیارتی و تفریحی شام می‌پردازد. منبع اصلی نویسنده خاطرات شخصیت‌هاست و در هر بخشی عکس‌هایی مرتبط با مطالب نیز عرضه کرده است.

۲۴۵. شناخت عربستان، تحقیق معاونت آموزش و پژوهش حوزه نمایندگی ولی فقیه، چاپ چهارم، ۱۳۸۰، ۱۷۵ ص، رقعی.

از ویژگی‌های جغرافیایی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، مذهبی و فرهنگی کشور عربستان در پنج فصل سخن می‌گوید: جغرافیای طبیعی، انسانی و سیاسی عربستان؛ آل سعود بر اریکه قدرت؛ تاریخ عربستان از قدرت‌گیری آل سعود در قرن دوازده هجری قمری تا حال حاضر؛ ساختار سیاسی عربستان؛ مذهب و تشکیلات مذهبی؛ اوضاع اجتماعی، فرهنگی و آموزشی عربستان.

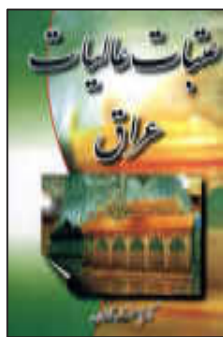
۲۴۶. صفوة الصحيح من سيرة النبي الاعظم صلی الله علیه و آله، جعفر مرتضی عاملی، تلخیص و تحقیق علی رفیعی قوچانی، ۱۳۸۸، ۴۱۵ ص، وزیری.

این نوشتار تلخیص الصّحیح من سیرة النّبی الأعظم صلی الله علیه و آله نوشته جعفر مرتضی عاملی است. کتاب اخیر پژوهشی گسترده، جامع و تحلیلی درباره جزئیات و کلیات تاریخ صدر اسلام و شناسایی ابعاد سیره، کردار و رفتار و گفتار پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به‌شمار می‌رود. نویسنده با نگاهی انتقادی تلاش می‌کند به مصادر و منابع دست اول مراجعه و گزارش‌های گسترده‌ای در عرصه سیاست، اخلاق اجتماعی، شأن نزول آیات و همسراری و جنگ‌های پیامبر از متون اهل سنت نقل و نقد کند. این کتاب گزیده‌های از این مجموعه ۳۵ جلدی است.

۲۴۷. شفاء الغرام باخبار البلد الحرام، محمد بن احمد الفاسی (۷۷۵ - ۸۳۲ق)، ترجمه محمد مقدس، ۱۳۸۶، جلد ۲ (۶۶۴+۴۵۵ص)، وزیری.

از متون قدیمی درباره مکه و مسجد الحرام و معرف ابعاد مختلف این شهر و از معتبرترین کتاب‌ها در تاریخ مکه مکرمه به شمار می‌رود که با تفصیل بسیار و دقت نظر درباره اخبار مکه (تاریخ محلی) نوشته شده است؛ چنان که پس از کتاب ازرقی و فاکهی درباره «اخبار مکه»، از منابع مهم در این باره به شمار می‌آید. نویسنده، کتاب خود را در چهل باب مرتب کرده و در آنها به تاریخ مکه از دوران جاهلی تا زمان خودش پرداخته و از تاریخ تأسیس و ساخت و عمارت مسجد الحرام در زمان‌های گوناگون و ویژگی‌های جغرافیایی، تاریخی، سیاسی و اجتماعی جزیره العرب در همه دوره‌های تاریخی سخن گفته و به فضایل کعبه و اعمال مربوط به آن و اماکن مقدس مکه و پیرامون آن، اشاره کرده است. تاریخ مکه در زمان جاهلیت و برخی از آثار بنا شده در مکه و پیرامون آن مانند مکتب‌خانه‌ها از مباحث این کتابند. مسائلی درباره کارگزاران مکه در دوره اسلامی نیز به طور اجمال در این اثر گنجانده شده است.

۲۴۸. عتبات عالیات عراق، اصغر قائدان، ۱۳۸۳، ۲۸۰ص، وزیری.

به بررسی آثار و مکان‌های مقدس عراق (عتبات عالیات) می‌پردازد. عتبات چهار منطقه دارد که در فصل‌های زیر بررسی شده‌اند: ۱ نجف اشرف شامل حرم امیرالمؤمنین (علیه السلام) و سایر آثار آن؛ ۲. شامل مسجد کوفه و

مقابر و مقام‌های صحابه و یاران حضرت علی علیه السلام؛ ۳. کربلا، حرم و مرقد مطهر امام حسین علیه السلام، شهیدان کربلا و حضرت ابوالفضل علیه السلام؛ ۴. کاظمین، شامل مرقد مطهر امام کاظم و امام جواد علیه السلام و بغداد و مدائن؛ ۵. سامرا، شامل مرقد مطهر امام هادی و امام عسکری علیه السلام و سرداب غیبت.

۲۴۹. عرشیان، سیدجعفر شهیدی، چاپ دوم، ۱۳۸۴، ۱۲۰ ص، پالتویی.

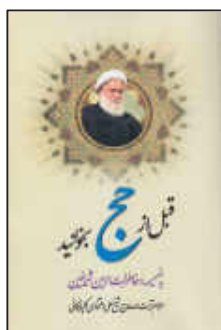
مجموعه‌ای درباره اماکن مقدس و متبرک مکه و مدینه است. نویسنده برای آشناسازی زائران خانه خدا، نخست مطالبی درباره وجوب حج و جایگاه سیاسی و اقتصادی عربستان سعودی و اندیشه‌های محمد بن عبد الوهاب طرح می‌کند؛ سپس یکایک اماکن مقدس مکه و مدینه و تاریخچه آنها را تعریف و تصویری از آنها عرضه کرده است.

این کتاب برای نخستین بار در سال ۱۳۷۱ ش منتشر شده است

۲۵۰. الفوائد الثمينة (من كتاب اخبار المدينة)، سید محمدرضا حسینی جلالی، تحقیق عبدالله غفرانی، ۱۳۸۶، ۱۵۲ ص، رقی.

حفظ آثار و تاریخ گذشتگان و ثبت روی داده‌های زمان خویش برای استفاده آیندگان، بر هر امتی لازم است؛ زیرا تاریخ همیشه درس‌ها و عبرت‌های خوبی به بشر عرضه می‌کند. این کتاب نکات نیکویی درباره صدر اسلام در بردارد. تاریخ خلفا از موضوعات مهم مطرح در این کتاب است.

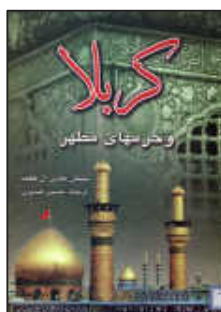

۲۵۱. قبل از حج بخوانید به ضمیمه خاطرات حرمین شریفین، علی افتخاری گلپایگانی، ۱۳۹۱، ۲۰۸ ص، رقعی. به بیان گوشه‌ای از آداب حج و تاریخ اماکن مکه و مدینه می‌پردازد. بخش پایانی کتاب خاطرات سفرهای حج نویسنده را در بردارد.

۲۵۲. کربلا کعبه دلها، جواد محدثی، ۱۳۷۵، ۲۱۶ ص، رقعی.

به بررسی اهمیت و تحولات تاریخی کربلا و مرقد حسینی و دیگر اماکن زیارتی عراق می‌پردازد. کتاب در پنج فصل زیارت ائمه عراق و شهرهای مقدس آن کشور را تعریف و بررسی کرده است. مهم‌ترین سرفصل‌های آن چنینند: مکتب زیارت، کربلا قبله عشق، نجف کوی ولایت، کاظمین و سامرا، تحلیل محتوایی زیارت‌نامه‌ها.

۲۵۳. کربلا و حرم‌های مطهر، سلمان هادی آل طعمه، ترجمه حسین صابری، ۱۳۷۸، ۳۶۰ ص، وزیری.

زیارت‌گاه امام حسین (علیه السلام) و حضرت عباس بن علی (علیه السلام) را تعریف می‌کند. نویسنده در دو بخش مستقل با ساختاری هم‌سان و همانند، تاریخ بنا و سیر رخداد‌های این دو مرقد مطهر را بررسی کرده است. جلوه‌های هنر معماری، کاشی‌کاری و خط و کتابت، شخصیت‌شناسی ناموران مدفون در این حرم‌ها، شناسایی متولیان آنها و نفایس موجود در گنجینه هر یک از این حرم‌ها از سرفصل‌های کتابند.

۲۵۴. کعبه و جامه آن از آغاز تا کنون، محمد الدقن، ترجمه هادی انصاری، ویرایش علی ورسه‌ای، به کوشش حوزه نمایندگی ولی فقیه در امور حج و زیارت، ۱۳۸۳، ۳۰۳ص، وزیری.

به بررسی تاریخی کعبه و پوشش آن می‌پردازد. کتاب، نخستین اثر تحقیقی درباره جامه کعبه است و از چگونگی و تغییرات آن از زمان حضرت ابراهیم علیه السلام تا کنون سخن می‌گوید. مؤلف از کارگاه جامه‌بافی قدیم، در خرنفش قاهره، بازدید کرده و گزارش نیکویی از آن آورده؛ سپس چگونگی بافت آن را در کارگاه جامه‌بافی کنونی مکه به نام «آم الجود» شرح داده است. این ترجمه پیش از این با عنوان «جامه کعبه در طول تاریخ» در فصل‌نامه میقات حج چاپ شده، اما مترجم بیش از شصت صفحه درباره چگونگی ساخت و بنای کعبه توسط مترجم، تألیف و به اصل کتاب افزوده است.

۲۵۵. کعبه و مسجد الحرام در گذر تاریخ، محمد طاهر کردی مکی (۱۹۰۳ - ۱۹۷۹م)، ترجمه هادی انصاری، ۱۳۷۸، ۳۲۸ص، وزیری.

عنوان روی جلد: گزیده التاریخ القویم لمکه و بیت الله الکریم

این اثر ترجمه و گزیده التاریخ القویم لمکه و بیت الله الکریم به شیوه گزارشی است. این کتاب زوایای تاریخ کهن کعبه و مسجد الحرام و شهر مکه را به خوبی بیان می‌کند و پاره‌ای اطلاعات تاریخی در بردارد که در دیگر کتاب‌های تاریخ این سرزمین مقدس کم‌تر به چشم می‌خورد. مهم‌ترین عنوان‌های کتاب چنینند: بنا و ساختمان کعبه از زمان حضرت آدم تا قرن یازدهم هجری، گزارش خصوصیات تفصیلی ابعاد مختلف ساختمان کعبه و مسجد الحرام و مناصب آن در ادوار مختلف تاریخی، چاه

فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۱۱۹

زمزم، اندازه مطاف قدیم و جدید و شکل آنها، مرمت کنندگان مسجد الحرام، حرم و نشانه‌ها و تجدید بنای نشانه‌ها در طول تاریخ، کیفیت اداره مسجد الحرام.

۲۵۶. کوفه از پیدایش تا عاشورا، نعمت الله صفری

فروشانی، ۱۳۹۱، ۶۲۰ ص، وزیری.

این کتاب نه به سبک تاریخی برپایه ترتیب زمانی حوادث، بلکه به شیوه موضوعی، در هشت فصل به شرح ویژگی‌های کوفه می‌پردازد.

مقطع زمانی ۴۴ ساله (۱۷ - ۶۱ هجری قمری، سال قیام عاشورا) قلمرو زمانی این کتاب است که از منظرهای جغرافیایی، عمرانی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، نظامی و قضایی موضوعش را در این برهه برمی‌رسد و حتی از آداب و آیین‌های مردمان کوفه در این مقطع زمانی غافل نمی‌ماند.

۲۵۷. گزیده سیمای سامراء: سینای سه موسی، محمد

صحتی سردرودی، ۱۳۸۸، ۱۵۵ ص، پالتویی.

تلخیص سیمای سامراء سینای سه موسی نوشته همین نویسنده درباره سامراء و اماکن مقدس و زیارتی آن است و از تحولات تاریخی و چهره اجتماعی، دینی و جغرافیایی آن سخن می‌گوید. از دید

نویسنده سامراء مرکز تلاقی دیدگاه‌های ائمه شیعه و رهبران مذهبی است؛ زیرا غیبت حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الیقین نیز از همین شهر آغاز شد.

۲۵۸. گزیده سیمای نجف اشرف، سعید بابایی حائری،

۱۳۸۷، ۶۶ ص.

تلخیصی از سیمای نجف اشرف نوشته همین نویسنده است که در چهار فصل به تعریف این شهر می‌پردازد. فصل اول با عنوان

«نیم نگاه»، نام های شهر، ویژگی های شهر، وضع اقتصادی و آب و هوای شهر را گزارش کرده است. فصل دوم با عنوان «بارگاه نور» از ویژگی های بارگاه حضرت علی علیه السلام و فصل سوم با عنوان «علم و فرهنگ»، از مشاهیر، مدارس علمیه و کتابخانه های این شهر سخن می گوید و فصل پایانی به ذکر برخی از آثار مکتوب و منظوم درباره نجف می پردازد.

۲۵۹. محاصره مسجدالحرام: ترجمه کتاب های «حصر مکه»، «ایام مع جهیمان» و «حتی لایعود الجهیمان»، ترجمه مرتضی آقامحمدی، ۱۳۹۶، ۴۴۰ ص، وزیری.

این اثر، گزارشی از داستان هجوم جهیمان العتبی به

مسجدالحرام و اشغال آن در ۱۹۷۹ میلادی است. این گزار، حاصل ترجمه سه اثر به نام های «حصر مکه» نوشته یاروسلاو تروفیموف، «ایام مع جهیمان» نوشته ناصر الحزیمی و «حتی لایعود الجهیمان» تألیف توماس هیگهامر است که به تحلیل این واقعه پرداخته اند.

۲۶۰. محمد بن زید علوی و فرزندش محمد: بررسی مزارات منسوب به ایشان، محمد مهدی فقیه بحر العلوم، ۱۳۹۴، ۱۰۸ ص، رقی.

محمد بن زید علوی معروف به محمد الاکبر و مشهور به مؤید

بالله، با قیام جاودانه خود، برگی بر صفحات تاریخ شیعه افزود و باعث شگفتی مأمون، خلیفه عباسی شد. در برخی منابع از او به عنوان یکی از ائمه زیدیه یاد شده است. در این کتاب زندگینامه و مزارات منسوب به او و نیز فرزند، مورد بررسی و تحقیق قرار گرفته است.

۲۶۱. مدینه شناسی، سید محمدباقر نجفی، ۱۳۸۶،
۲ جلد، وزیری.

پژوهشی گسترده، جامع، مستند و گزارشی درباره ابعاد و جغرافیا، تاریخ و موقعیت مدینه در گذشته تاریخ اسلام و پس از آن است و درباره وضع مدینه در صدر تاریخ اسلام و روی دادهای تاریخی آن در چهار بخش اصلی با عنوانهای مسجدهای مدینه؛ خانههای مدینه؛ چاههای مدینه و مقابر مدینه گزارش می دهد. اطلاعات جغرافیایی و تاریخی و گزارش هایی درباره پیامبر، یاران، همسران او و نزول سوره ها در این اماکن، ذیل هر عنوان عرضه شده است. برای نمونه، بخش چهارم به توصیف و تعریف مقبره ها و بقعه های همسران پیامبر، بسیاری از صحابه و شخصیت های صدر اسلام در مدینه می پردازد. عرضه گزارش های فراوان از مورخان و محدثان، جامعیت در شناسایی اماکن و اشخاص، استفاده از تصاویر، نقشه ها و جداول از ویژگی های این اثر است. جلد دوم این اثر درباره جنگ ها، سریه ها و اقدامات سیاسی پیامبر در مدینه است.

۲۶۲. مرقدها و مکان های تاریخی کربلا، عبدالامیر قریشی،
ترجمه احسان مقدس، ۱۳۹۱، ۲۹۶ ص، وزیری.

موضوع کتاب مراقد زیارتی کربلاست، اما درباره مرقد مطهر امام حسین علیه السلام و حضرت عباس علیه السلام در آن سخنی به میان نمی آورد.

رحمت الله بانشی دو مبحث با عنوان های «امام حسین و حرم حسینی» و «شخصیت و آرام گاه حضرت عباس علیه السلام» گردآوری و به کتاب افزوده است. فصل اول به بررسی مراقد زیارتی کربلا همچون مرقد حبیب بن مظاهر، حر بن یزید ریاحی، سیدابراهیم مُجّاب، امام نوح، عماد الدین، عون بن عبدالله حسنی، علامه احمد بن فهد، محمد بن

ابی الفتح و فصل بعد به مقام های زیارتی کربلا چون خیمه گاه ها، مقام امام حسین علیه السلام، حضرت علی اکبر، حضرت ابوالفضل، تلّ زینبیه و مقام بانو فضا و حتی به مقام های امام جعفر صادق علیه السلام و حضرت مهدی عجّه الله تعالی فرجه التوفیق می پردازد.

۲۶۳. مساجد متبرک (ترجمه مساجد صلی فیها رسول الله صلی الله علیه و آله فی الحرمین الشریفین والجزیره العربیه)، سیدضیاء بن محمد بن مقبول عطار، ترجمه مجتبی باقری، ۱۳۹۶، ۲۵۲ص، وزیری.

این اثر، معرفی مکان هایی است که رسول اعظم صلی الله علیه و آله در طول مدت عمر مبارکش در آنجا نماز گزارد. این اثر در پنج فصل تنظیم شده است: فصل اول، معرفی مساجد شهر مکه مکرمه و اطراف آن تا منطقه طائف؛ فصل دوم، معرفی مساجد شهر مدینه منوره؛ فصل سوم، معرفی مساجدی که میان حرمین شریفین (مکه و مدینه) و در مسیر حرکت پیامبران بزرگ الهی و مساجدی که در مسیر غزوه بدر قرار داشته است؛ فصل چهارم، به مساجدی که در مسیر غزوه خیبر به وجود آمده است، اشاره دارد و سپس در فصل پنجم و پایانی، مساجد احداث شده در مسیر غزوه تبوک را مورد کنکاش قرار می دهد.

۲۶۴. المساجد و الاماکن الاثرية المجهولة لزائر المدينة المنورة الميمونة، عبدالرحمن خویلید، ۱۳۷۸، ۹۶ص، رقی. به تعریف شماری از مساجد و اماکن تاریخی و باستانی شهر مدینه همچون مسجد المصلی (الغمامة)، مسجد الإمام علی بن ابی طالب علیه السلام، مسجد السقیاء، مسجد المنارتین، مسجد الإجابة، مسجد السجدة أو

فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۱۲۳

البحیر أو أبی ذر، مسجد السبق، كهف بنی حرام، مسجد الراية، مسجد الدرع، مسجد الشیخین أو البدائع أو المستراح، جبل عینین (الرامة)، الزبیه (الحفرة)، مسجد الفسح (المسجد المسور)، المهراس، قبر النبی هارون عليه السلام، مسجد الکاتبیه، مسجد المغیسله، ثنیه الوداع، مسجد بنات النجار می پردازد.

۲۶۵. مساجد مهم جهان اسلام: بررسی تحلیلی و روایی
مسجد الاقصی، مسجد قبا، مسجد کوفه و مسجد براتنا در
منابع فریقین، حامد قرائتی، ۱۳۹۶، ۲۴۴ص، وزیری.

در این پژوه، با تکیه بر منابع تاریخی و حدیثی، جایگاه،

سیر تطور احداث، توسعه و پیشینه تاریخی و نقش آفرینی برخی مساجد مهم همچون مسجد الاقصی، مسجد قبا، مسجد کوفه و مسجد براتنا در تحولات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی در بستر تاریخی بررسی شده است.

۲۶۶. مسجد النبی صلی الله علیه و آله، تحقیق معاونت آموزش و پژوهش
حوزه نمایندگی ولی فقیه، ۱۳۷۹، ۳۶ص، پالتویی.

به بررسی ابعاد مسجد النبی شریف ترین مسجد پس از مسجد الحرام می پردازد و گزارش های ارزنده ای درباره مسجد النبی صلی الله علیه و آله در شهر مدینه منوره و تحولات بسیار آن در درازنای تاریخ عرضه

می کند. این مسجد با افزایش جمعیت مسلمانان، مراحل مختلف توسعه و تحول را، تا عصر کنونی پشت سر گذاشته است که این کتاب آگاهی های مفیدی درباره تاریخچه ساختمان و سیر گسترش آن به خوانندگان عرضه می کند.

این کتاب با عنوان (Mescid-Un-Nebi (S.A.V به ترکی استانبولی ترجمه و منتشر شده است.

۲۶۷. مسیر هجرت رسول خدا ترجمه علی طریق الهجرة، عاتق بلادی، ترجمه و تحقیق محمدرضا شهیدی پاک، ۱۳۹۱، ۳۰۸ص، وزیری.

این کتاب از آثار مهم عاتق بن غیث و برآمده از مشاهدات و تحقیقات وی درباره مسیر هجرت رسول خدا ﷺ از مکه به مدینه است. عاتق در این کتاب، بر اساس متون کهن تاریخی، مسیر هجرت پیامبر اکرم را با مشاهده میدانی و تحقیق در محل حادثه مشخص و تحقیقات خود را تکمیل کرده است. این کتاب گزارش مشاهدات چهار سفر نویسنده را همراه با تطبیق آنها با کتب مختلف دربردارد. وی تنها به اماکن تاریخی عهد اسلامی پرداخته و خطاهای پیشینیان را درباره آنها نشان داده است.

۲۶۸. مشهد النذور: مقبره عبیدالله از ذریه امام علی علیه السلام در بغداد، سید محمود سامانی، ۱۳۹۴، ۷۶ص، رقعی.

این کتاب درباره زیارتگاه «مشهد النذور» در بغداد، که مدفن عبیدالله بن محمد ابن عمر الاطراف بن علی، از نوادگان امام علی علیه السلام یا عبیدالله ابن محمد بن عمر الاشراف بن زین العابدین علیه السلام است، می باشد. هر دوی آنها، محدث و افراد مورد احترام شناسانده شده اند. نویسنده به اقوال مختلف درباره فرد مدفون در مشهدالنذور پرداخته است.

۲۶۹. معرفی اماکن مکه مکرمه: ترجمه کتاب مكة المكرمة: تاریخ و معالم، محمود محمد حمو، ترجمه سید مرتضی حسینی فاضل، ۱۳۹۱، ۱۱۲ص، رقعی.

ترجمه گزیده‌ای از مكة المكرمة؛ تاریخ و معالم نوشته محمود

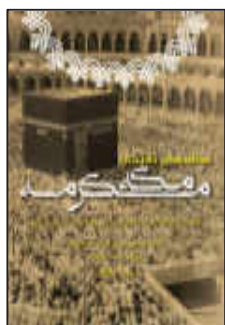
فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۱۲۵

محمد حمو است. این کتاب، خواننده را با این سرزمین مبارک و آثار و اماکن مقدس آن آشنا می‌کند و او را با خود به اماکن تاریخی و مناطقی می‌برد که روزگاری رخدادهایی مهم در آنها تحقق یافته است. خواننده این کتاب، تاریخ مکه را از روزگار شکل‌گیری‌اش تا امروز مرور می‌کند و از جنبه‌های عمرانی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی آن گزارش می‌دهد. خواننده می‌تواند تصویر درست و حقیقی گذشته و حال این شهر را ببیند و با شهر مکه آشنا شود و با خواندن عبارت‌های کوتاه و روان کتاب به حضور در مکه شائق می‌شود.

۲۷۰. مفرحة الانام فی تأسيس بیت الله الحرام،
زين العابدين بن نورالدين حسینی کاشانی، تحقيق عمار
عبودی نصار و حيدر لفته مال الله، ۱۳۸۶، ۱۳۵ ص، رقعی.

به بررسی تاریخ تأسیس کعبه و بازسازی مکه مکرمه پس از تخریب و ویرانی‌اش بر اثر سیل ۱۰۳۹ قمری می‌پردازد. مؤلف که خود در بنای مسجد خانه کعبه در قالب کارگر شرکت کرده، شرحی از ابعاد تخریب و بازسازی آن به دست داده است. پیش از این، متن فارسی رساله به قلم خود نویسنده در مجله میقات فارسی و متن عربی‌اش در المیقات چاپ و منتشر شد. متن عربی تحقیق شده آن با توجه به اهمیت، مستقل در قالب کتابی منتشر شده است.

۲۷۱. مکان‌های تاریخی مکه مکرمه: ضرورت حفظ آثار
اسلامی و خیانت وهابیت در تخریب آن‌ها، عبدالوهاب
ابراهیم ابوسلیمان، ترجمه بهروز رفیعی، ۱۳۹۲، ۳۱۶ ص،
وزیری.

ترجمه‌ای از کتاب الاماکن المأثوره المتواتره فی مکه المکرمه: عرض و تحلیل اثر دکتر

عبدالوهاب ابراهیم ابوسلیمان است. نویسنده تلاش کرده وجود مکان‌های تاریخی مکه مکرمه را اثبات نماید. این کتاب شامل یک مقدمه و شش فصل است. «سرآغاز نگارش درباره مکان‌های تاریخی مکه مکرمه»، «مکان‌های تاریخی مکه مکرمه در منابع تاریخی»، «مکان‌های تاریخی مکه مکرمه در تألیف‌های فقهی»، «شواهد تواتر محلی درباره مکان‌های تاریخی در مکه مکرمه»، «دیدگاه علما درباره زیارت مکان‌های تاریخی در مکه مکرمه»، «وضع کنونی مکان‌های تاریخی در مکه مکرمه» عناوین فصول کتاب هستند.

۲۷۲. مکه و مدینه، ۱۳۷۹، ۳۶ص، پالتویی.

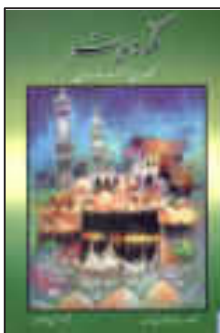
به معرفی شهرهای مقدس مکه و مدینه و آثار و اماکن آنها می‌پردازد. کتاب چهار بخش دارد: شبه جزیره عربستان؛ مساجد مکه؛ مدینه منوره و مساجد مدینه.

این کتاب به زبان عربی با عنوان «مكة و المدينة» منتشر شده است

۲۷۳. مكة والمدينة، ۱۳۷۹، ۳۲ص، پالتویی.

این کتاب ترجمه عربی «مکه و مدینه» است

۲۷۴. مکه و مدینه: تصویری از توسعه و نوسازی، عبیدالله

محمدامین کردی، ترجمه حسین صابری، ۱۳۸۰، ۳۱۲ص،

وزیری.

به معرفی طرح‌های نوسازی حرم نبوی و مسجد الحرام و وضع پیشرفت این طرح‌ها می‌پردازد. این کتاب، ترجمه‌ای از دو اثر عربی به نام‌های الکعبة

فصل پنجم: تاریخ و جغرافیای اماکن زیارتی ۱۲۷

المعظمة والحرمَان الشریفان عمارَةً و تاریخاً و قصّة التوسعة الكبرى به قلم عبیدالله محمد امین کردی و حامد عباس است. محتوای کتاب در چهار بخش، آگاهی‌هایی روزآمد درباره عربستان سعودی، مکه، مدینه، مسجد الحرام و مسجد النبی به دست می‌دهد و گزارشی جامع از نوسازی‌ها و توسعه‌های حرم‌های مکه و مدینه در درازنای تاریخ به‌ویژه در دهه‌های اخیر به شمار می‌رود.

برخی از عنوان‌ها و فصل‌های کتاب چنینند: نکات جذاب درباره کعبه، فهرست برخی از حوادث تاریخی کعبه، تاریخچه زمزم و تأمین برق حرم نبوی. این کتاب به تصویرهایی چند نیز آراسته شده و اطلاعاتی از قصه التوسعه در پاورقی‌هایش آورده است.

۲۷۵. المواقع الاثرية والسياحية في كربلا، ۱۴۳۱ق/ ۱۳۸۹، ۱۳۹ ص، رقعی.

به معرفی آثار تاریخی و مکان‌های زیارتی کربلا می‌پردازد. برخی از مناطق گزارش شده چنینند: مجیرة الرزّازة؛ عین التمر؛ قصر العونية؛ قصر عطشان؛ كهوف الكار؛ حصن البرداویل؛ الغاضرية؛ آثار الحائر الحسيني؛ صحن الامام الحسين (علیه السلام)؛ منارة العبد؛ حمام الملاح؛ رخامة فی المخيم الحسيني؛ طاق الدلماء؛ سوق الهرج؛ مستشفى الحسيني؛ القشلة؛ خان النخلة؛ مقام الامام الحسن (علیه السلام)؛ و مقام الامام زين العابدين (علیه السلام).

۲۷۶. نسل کشی سادات و مسلمانان شیعه، محمدرضا زارع خورمیزی، ۱۳۹۵، ۸۳۰ ص، وزیری.

این کتاب، گزارش نسبتاً کاملی از نسل‌کشی سادات از ابتدای تاریخ اسلام تا زمان معاصر را به طور مستند ارائه کرده

است. نویسنده، کوشیده افزون بر روشن کردن این بخش از تاریخ اسلام و تشیع، اثبات‌کننده مظلومیت مسلمانانی باشد که امروزه نیز تنها به دلیل ارتباط قلبی با خاندان پیامبر ﷺ و پذیرفتن ولایت این خاندان، قتل عام می‌شوند.

۲۷۷. هدیه الزائرین، نوشته محمدهادی زائر طهرانی (متوفای بعد از ۱۳۲۱ق.)، تصحیح سیدمحمد موسوی نژاد، ۱۳۹۴، ۲۱۶ص، رقعی.

رساله حاضر که اثری از مرحوم محمدهادی زائر طهرانی است، در عهد مظفرالدین شاه در سال ۱۳۲۱قمری در کربلا نوشته شده است. در این رساله که مرکب از نثر و نظم است، مشاهدات مؤلف و نیز تحقیقات وی از کتب معتبر تاریخی بیان شده، تاریخ مراکز زیارتی مانند مکه مکرمه و مدینه منوره و بارگاه‌های امامان و امامزادگان و نیز مدفونین در بارگاه‌ها و نسب آنان و همچنین ساختمان‌ها و گنبدها و تعمیرات صورت گرفته در آنها به طور مفصل ذکر شده است.

۲۷۸. هفت شهر عشق: نگاهی نو به حماسه کربلا، مهدی خدامیان آرانی، ۱۳۸۹، ۳۰۴ص، وزیری.

نویسنده در روایتی داستانی، ماجرای واقعه عاشورا را بازگو می‌کند و به تبیین آموزه‌ها و درس‌های برگرفته از آن مانند خدامحوری، حق‌گرایی، احیای ارزش‌ها، شکیبایی، دنیا‌گریزی و... می‌پردازد.